

Beslutad:	2024-11-27
Myndighet:	Socialnämnden
Diarienummer:	2024:794
Ersätter:	Riktlinje för riksfärdtjänst i Strängnäs kommun § 3, 2020-01-28
Gäller för:	Socialkontoret
Gäller fr.o.m.:	2024-12-01
Gäller t o m:	Tills vidare
Dokumentansvarig:	Socialchef
Uppföljning:	Årligen

Riktlinje för riksfärdtjänst i Strängnäs kommun

Bakgrund

Riktlinje för riksfärdtjänst finns för att ge vägledning och rådgivning i frågor som rör riksfärdtjänst i Strängnäs kommun. Till grund för riktlinjen ligger politiska mål, berörd lagstiftning och rättslig praxis som tillkommit vid prövning i domstol. Syftet med riksfärdtjänst är att ge personer med stort och varaktigt funktionshinder möjlighet att göra längre resor inom Sverige till normala kostnader. Rätten till riksfärdtjänst regleras i lag (1997:735) om riksfärdtjänst. Egenavgift för riksfärdtjänst regleras enligt förordning (1993:1148) om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst.

Denna riktlinje gäller för

Handläggare av riksfärdtjänst.

Detta ska uppnås

Kommunernas ansvar består i att ersätta den enskilde för den merkostnad som uppstår för resan på grund av sin funktionsnedsättning. Varje persons ansökan om riksfärdtjänst ska behandlas rättvist och lika. Riktlinjerna är en hjälp i detta arbete.

Riktlinje

1. Grunder för riksfärdtjänst

Riksfärdtjänst är till för personer som har en stor och varaktig funktionsnedsättning och som till följd av den måste resa på ett mer kostsamt sätt än andra.

1.1 Rätt till riksfärdtjänst

Grundläggande kriterier för att beviljas riksfärdtjänst är att:

- Sökanden är folkbokförd i Strängnäs kommun.

1.2 Sökanden måste resa på ett dyrare sätt på grund av en stor och varaktig funktionsnedsättning.

- Funktionsnedsättningen måste bestå mer än 6 månader.
- Sökandens funktionsnedsättning medför att hen inte kan resa självständigt med allmänna kommunikationer, med den hjälp som transportföretag kan ge.
- Ändamålet med resan är rekreation, fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet.
- Resan görs inom Sverige från en kommun till en annan.
- Resan bekostas inte av det allmänna.

1.3 Särskilt om riksfärdtjänst för personer under 18 år

Personer under 18 år kan beviljas riksfärdtjänst om resan till följd av att funktionsnedsättningen måste göra på ett mer kostsamt sätt. Prövning av ansökan görs i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning. I föräldrabalken (1949:381) 6 kap. finns bestämmelser om föräldraansvar, vilka ska beaktas. För personer under 18 år ska ansökan göras av vårdnadshavare/förmyndare.

Ett yngre barn reser vanligtvis inte längre resor på egen hand utan sällskap av vuxen. Barn med funktionsnedsättning kan i många fall resa med allmänna kommunikationer tillsammans med vuxen och den hjälp som trafikföretag ger. Ett tillstånd för riksfärdtjänst kan beviljas i de fall en resa till följd av den sökandes funktionsnedsättning inte kan genomföras på det sättet.

Enligt FN:s Barnkonvention ska alla beslut som rör barn vara barnrättsbaserade i enlighet med barnkonventionen. Beslut ska alltid föregås av prövning av barnets bästa och i större frågor samt vid beslut som kan ha negativ inverkan på barnet/barnen, ska föregås av en barnkonsekvensanalys.

2. Prövning av tillstånd till riksfärdtjänst

Socialkontoret prövar rätten till riksfärdtjänst. Varje prövning är individuell och görs av handläggare för riksfärdtjänst. För att få rätt att resa med riksfärdtjänst måste resan bli dyrare än en resa med allmänna kommunikationer på grund av resenärens funktionsnedsättning.

Tillstånd ska ges för det färd sätt som med hänsyn till resenärens förutsättningar är det billigaste för Strängnäs kommun.

- I första hand allmänna kommunikationer med tåg, buss, båt eller flyg tillsammans med en eller flera ledsagare.
- I andra hand, vid de fall resenären kan genomföra del av resan med allmänna kommunikationer, kan riksfärdtjänst beviljas med särskilt anpassat färd sätt i form av personbil eller specialfordon på de sträckor där anpassade allmänna kommunikationer saknas.
- I tredje hand enbart resa med särskilt anpassat färd sätt. Resa med personbil eller specialfordon kan bli aktuellt först om sökanden inte klarar någon form av allmänna kommunikationer, inte ens med hjälp av ledsagare.

Riksfärdtjänstberättigade har inte rätt till dyrare färd sätt än vad som krävs för att en resa ska kunna genomföras. Riksfärdtjänst ska inte beviljas för att befintliga kommunikationer går för sällan eller vid fel tid, att det är långt till hållplatsen eller att lokal anslutning saknas.

2.1 Ansökan om riksfärdtjänst

Ansökan om tillstånd för riksfärdtjänst sker till Socialkontoret. Socialkontoret kan hjälpa till att fylla i ansökan. På begäran ska funktionsnedsättningen kunna styrkas med medicinskt underlag eller särskild utredning. Det medicinska underlaget bekostas av sökanden.

Ansökan bör inkomma senast fyra veckor före planerat avresedatum. Socialkontoret kan ställa krav på att ansökan ska inkomma tidigare under vissa perioder, exempelvis vid större helger. När ett sådant krav ställs annonseras detta på Strängnäs kommuns webbplats.

2.2 Handläggning av riksfärdtjänst

Handläggning av ett ärende sker enligt bestämmelserna i förvaltningslag (2017:900) och lag (1997:735) om riksfärdtjänst. När ett beslut är fattat meddelas detta skriftligen till den sökande. Varje beslut om avslag innehåller information om hur beslutet kan överklagas. Om en sökande behöver tolk i samband med utredning bokar Socialkontoret sådan via en tolkförmedling och står för kostnaden.

2.3 Handläggning med förtur

I vissa fall kan ett ärende handläggas med förtur. De ärenden som behandlas med förtur är när riksfärdtjänstresa rör särskilda händelser såsom begravning för närstående eller när resan görs för att träffa en närstående med svår sjukdom. Ansökan som kommer in för sent ger inte skäl för förtur.

2.4 Avsaknad av allmänna kommunikationer

Tillstånd för riksfärdtjänst beviljas inte på grund av att allmänna kommunikationer saknas på viss sträcka, avgår för sällan eller vid viss tid. Detta

då provning utgår från sökandens funktionsnedsättning och de allmänna kommunikationer som går till orten som sökanden ansökt resa till.

3. Tillståndets omfattning

Tillstånd för riksfärdtjänst kan beviljas för resa med allmänna kommunikationer med ledsagare, personbil eller ett för ändamålet särskilt anpassat fordon såsom rullstolsbuss. Buss, tåg, båt och flyg i linjetrafik räknas som allmänna kommunikationer. Tillståndets omfattning och färd sätt ska framgå av beslutet.

3.1 Färd sätt

Tillståndet beviljas för det färd sätt som med hänsyn till sökandens funktionsnedsättning och övriga omständigheter medför lägst kostnad för Strängnäs kommun. När handläggaren prövar rätten till riksfärdtjänst beaktas om de allmänna kommunikationer som trafikerar sträckan är anpassade för personer med funktionsnedsättning.

Många stationer och flygplatser är idag väl anpassade för personer med funktionshinder avseende både den fysiska miljön, till exempel tysta och allergivänliga avdelningar, och den service som erbjuds i form av bland annat stationsledsagning.

Tillstånd kan ges för resa enligt följande:

- Tåg 2 klass, buss, båt eller flyg med ledsagare.
- Tåg 1 klass med ledsagare.
- Taxi med eller utan ledsagare.
- Ett för ändamålet särskilt anpassat fordon med eller utan ledsagare.

3.2 Tillståndets giltighetstid

Tillstånd för riksfärdtjänst kan gälla för enstaka resa.

3.3 Medresenär

En medresenär är en person som följer med som sällskap på resan. Alla personer med ett tillstånd för riksfärdtjänst har rätt att ta med sig en medresenär i mån av plats mot fastställd avgift.

Vid resa med allmänna kommunikationer betalar medresenären den faktiska biljettkostnaden. Mer om avgifter finns under punkt 6.6. Avgift.

3.4 Led sagare

Den som har behov av personligt stöd för att genomföra en resa har rätt att beviljas en eller i vissa fall flera ledsagare. Med ledsagare avses den person som följer med resenären för att hjälpa till under själva resan. I de fall resenären endast behöver ledsagare för att genomföra vissa delar av resan ska ledsagare ändå beviljas för hela resan.

Socialkontoret ersätter ledsagarens/ledsagarnas samtliga resekostnader i samband med ledsagning. För ledsagares resor utan resenären, ska endast det billigaste färd sättet ersättas.

Det är inte Socialkontorets skyldighet att anordna ledsagare till resan. Om det finns särskilda skäl kan resenären få rätt att ta med sig fler än en ledsagare. Det ska framgå i beslutet om en person beviljats ledsagare.

Ledsagare vid resa med allmänna kommunikationer:

Vid riksfärdtjänstresa med allmänna kommunikationer beviljas resenären ledsagare. Socialkontoret ställer då krav på att resenären ska ta med sig en eller flera ledsagare. Detta beror på att resan måste bli dyrare än en vanlig resa för att riksfärdtjänst ska kunna beviljas. Medföljer inte ledsagare uppfylls i normalfallet inte det kravet eftersom ingen extra reskostnad tillkommer. Att resenären inte själv kan ordna med ledsagare är inte skäl till att bevilja resa med ett mer kostsamt färd sätt som till exempel taxi.

Ledsagare vid resa med färdtjänstfordon:

Om funktionsnedsättningen innebär att resenären har behov av hjälp under själva resan utöver den service som föraren kan ge kan hen få rätt att ta med sig ledsagare. Den som är ledsagare ska kunna bistå med den hjälp som resenären behöver under resan.

3.5 Särskilda behov

Det finns fall där resenären till följd av sin funktionsnedsättning är i behov av exempelvis särskild placering i fordonet eller undantag från samplanerade resor. Detta kallas särskilda behov vilket måste ansöka om specifikt. Handläggaren kan behöva begära in medicinskt underlag i samband med en sådan prövning.

4. Bokning av riksfärdtjänst

När resenären får beslut om tillstånd för riksfärdtjänst följer det med information om hur resorna ska beställas. Handläggaren har då informerat upphandlad leverantör av riksfärdtjänst om vad som har beslutats.

Det är inte möjligt att resa och i efterhand ansöka om riksfärdtjänst och få kostnadsersättning.

4.1 Beställning av resa

En person som beviljats riksfärdtjänst beställer sina resor hos den leverantör man blir hänvisad till vid beslut. I informationen anges även med hur många dagar innan (i förväg) resa behöver bokas.

Beställningscentralen för riksfärdtjänstresor kan ställa krav på att resor ska bokas tidigare under vissa perioder, exempelvis vid storhelger. När ett sådant krav ställs annonserar Socialkontoret på Strängnäs kommuns webbplats.

4.2 Anpassning av restid

Om en resa görs med samåkning med andra resenärer ska den extra restid som samåkningen medför vara rimlig i förhållande till allmänna färdmedel. Avrese- och ankomsttider kan förskjutas upp till en dag från önskad tid.

4.3 Ändring eller avbokning av resa

Om resenär vill ändra en beställd resa måste detta göras enligt den information man får vid bokningen. Hur detta görs varierar beroende på färd sätt.

Om resenären vill avboka en beställd resa måste detta göras till beställningscentralen för riksfärdtjänstresor. Resan ska avbokas senast dagen före avresan. Vid akut sjukdom ska resan avbokas senast 1 timma före beställd avresetid. Om resan inte avbokas i tid kan man få betala egenavgiften även om resan inte utförts.

5. Övriga villkor

I ett tillstånd för riksfärdtjänst ingår vissa villkor för resan. De vanligaste villkoren förklaras nedan.

5.1 Område för riksfärdtjänstresor

En riksfärdtjänstresa görs inom Sverige från en kommun till en annan kommun. En riksfärdtjänstresa blir aktuellt endast vid resor till resmål utanför Strängnäs kommun.

5.2 Bagage

Med bagage avses allt som resenären medför som inte är hjälpmedel. En riksfärdtjänstresenär får ta med sig bagage motsvarande två resväskor på resan.

5.3 Hjälpmedel

Vid riksfärdtjänstresa får resenären ha med de hjälpmedel som är personligt förskrivna och som behövs för att kunna genomföra resan samt bagage motsvarande två väskor. Resenären ska lämna information om eventuella hjälpmedel vid ansökan samt vid beställning av resa.

5.4 Trappklättring

Om resenären bor eller besöker någon i ett hus med trappor utan hiss behöver detta uppges vid ansökan om riksfärdtjänst. Om trafikföretaget som Riksfärdtjänsten Sverige AB anlitar erbjuder trappklättring, behöver trappan vara kontrollerad och godkänd för trappklättring. Är trappklättring inte möjlig att utföra kommer tjänsten inte att utföras.

5.5 Assistanshund och sällskapsdjur

På resa med allmänna kommunikationer får assistanshund och sällskapsdjur medtas enligt trafikföretagens anvisningar. Detta behöver uppges vid ansökan om riksfärdtjänst. Husdjur ska resa i bur och hundar ha bältessele alternativt resa i bur. Eventuell kostnad för detta får resenären själv stå för.

Vid resa med personbil och specialfordon får husdjur inte medtas. Undantag medges för assistanshund.

I utförandet av resor med djur följs de föreskrifter och allmänna råd om transport av levande djur i fordon avsedda för persontransport, vilka utfärdats av Statens jordbruksverk med grund i djurskyddsförordningen (1988:539).

5.6 Legitimation vid resa

För att säkerställa att det är rätt person som reser ska hen kunna uppvisa giltig fotolegitimation. Detta gäller för resenärer som är över 18 år.

5.7 Försenat fordon

Som resenär behöver man vara ute i god tid då föraren inte har möjlighet att vänta. Om fordonet däremot är försenat kontaktar man Riksfärdtjänsten Sverige AB och/eller följer instruktionerna som framgår i bokningsbekräftelsen.

6. Avgift

Vid resa med riksfärdtjänst ska tillståndshavaren betala en egenavgift som motsvarar normala reskostnader med allmänna kommunikationsmedel. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om dessa avgifter. De avgifter som inte regleras av lag beslutas av kommunfullmäktige i Strängnäs kommun. Avgifter och betalningssätt framgår i bokningsbekräftelsen som skickas tillsammans med beslut om riksfärdtjänst.

Egenavgift för resa som inte har avbokats faktureras den enskilde.

7. Omprövning/återkallande

Den som beviljats riksfärdtjänst är skyldig att meddela ändrade förhållanden som kan påverka rätten till riksfärdtjänst.

Tillståndet för riksfärdtjänst kan återkallas om den riksfärdtjänstberättigade gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelse av de föreskrifter och villkor som gäller för riksfärdtjänsten.

Resor som av riksfärdtjänstberättigad genomförts i strid mot gällande föreskrifter och villkor betraktas inte som riksfärdtjänstresa. Dessa resor faktureras den som

beviljats riksfärdtjänst på hela reskostnaden. Detsamma gäller för resor där rätten till riksfärdtjänst upphört eller återkallats.

8. Synpunkter på resan

Om resenären vill lämna synpunkter kring resan görs detta till leverantören av riksfärdtjänst.